



Szijártó István

Állami áldozatsegítés: legjobb gyakorlatok a dél-dunántúli régióból

Victim support: best practices
from the Southern Transdanubia in Hungary

Absztrakt

A cikk a magyar áldozatsegítési rendszer sajátosságaira reflektálva röviden ismerteti annak szervezeti rendszerét és az állami áldozatsegítő szolgáltatásokat, továbbá ismerteti a rendszerrel kapcsolatban korábban megfogalmazott kritikákat. Erre alapozva vizsgálja a dél-dunántúli régióban megjelenő legjobb áldozatsegítő gyakorlatokat. Ennek keretében kitér a 2026-ig valamennyi megyeszékhelyen létrehozandó Áldozatsegítő Központok szerepére a pécsi Áldozatsegítő Központ bemutatása útján, ismerteti a Tolna megyei rendőrség és a kormányhivatal által működtetett áldozatsegítő rendszert, és részletesen bemutatja a Somogy megyei rendőrség által kialakított áldozatsegítő rendszert, amely az országban jelenleg egyedülálló kezdeményezés.

Kulcsszavak: áldozatsegítés, Somogy, Tolna, rendőrség, áldozatsegítő központ

Abstract

Reflecting the characteristics of the Hungarian victim support system, the article briefly describes its organizational system and the state victim support services, as well as the critiques of the system. Furthermore, based on this, it covers the best practices in victim support in the Southern Transdanubia. In relation to this, the article describes the role of the Victim Support Centers to be established in all county capitals by 2026, presents the system which was created by the police and government office in Tolna county and presents in detail the victim support system developed by the Somogy County Police, which is currently a unique initiative in the country.

Keywords: victim support, Somogy, Tolna, police, Victim Support Center



Bevezetés

Az áldozatsegítés témaköre a szűken felfogott büntetőjog határain kívül esik, ugyanis a büntető anyagi és a büntetőeljárás jognak a célja a bűncselekmények elkövetőinek büntetőjogi felelősségre vonása, és megfelelő büntetési rendszer útján a speciális és generális prevenció elérése (Balogh & Tóth, 2015, 375.). Ehelyett e témakörrel a kriminológia tudománya foglalkozik. Az áldozatsegítés fogalma nehezen körülhatárolható. Legegyszerűbben úgy lehet megragadni, hogy az áldozatsegítés a bűncselekmények áldozatává vált személyek részére nyújtott valamilyen állami szolgáltatás (Kerezsi & Kó, 2008, 6.). Az áldozatsegítés célja a bűncselekményt elszenvedett és emiatt életminőségükben veszélybe került személyek társadalmi, erkölcsi és anyagi sérelmeinek enyhítése, alapja pedig a társadalmi szolidaritás és méltányosság.¹ Hazánkban az áldozatsegítés viszonylag rövid múltra tekint vissza. Az áldozatsegítési rendszer megteremtésére először 1997-ben tettek kísérletet, méghozzá az uniós tapasztalatokat alapul véve. 1998-ban jött létre az Országos Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Közalapítvány, amely kezdetben ellátta az áldozatsegítéssel kapcsolatos feladatokat (Schweighardt, 2009, 19.). Ez a rendszer gyökeresen átalakult Magyarország Európai Unióhoz való csatlakozásával. 2005-ben az Országgyűlés megalkotta a 2005. évi CXXXV. törvényt a bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről, amely több európai uniós jogi normának a magyar jogrendbe ültetését szolgálja. Tehát az áldozatvédelmi rendszerünk nagyrészt uniós jogi normákon alapszik. Az áldozatsegítéssel járó feladatokat jelenleg a kormány rendelete alapján a megyei és fővárosi kormányhivatalok látják el.² Emellett pedig kiemelt kormányzati cél, hogy 2026-ra valamennyi megyeszékhelyen létrehozza az állam az áldozatsegítő központokat, amelyek különleges helyet foglalnak el az állami áldozatsegítő rendszerben (URL1). Erről bővebben a negyedik pontban fogok értekezni. Cikkem az állami áldozatsegítő rendszer egyes jól ismert hiányosságaira reagál, és dél-dunántúli körképet fest arról, hogy különböző szervek milyen módon tesznek hozzá az Áldozatsegítő Szolgálat munkájához, vagyis az áldozatsegítés terén megjelenő legjobb gyakorlatokat mutatja be, amelyek a dél-dunántúli régióban hatékonyan reagálnak az állami áldozatsegítő rendszer hiányosságaira, amelyekre a cikk harmadik pontjában térek ki. Ehhez először röviden bemutatom az állami áldozatsegítési rendszer főbb sajátosságait és ismertetem az eddig megfogalmazott kritikákat. Ezt köve-

1 2005. évi CXXXV. törvény a bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről (a továbbiakban: ÁST).

2 362/2016. (XI. 29.) Korm. rendelet az igazságügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos egyes feladat- és hatáskörökről 6. § c) pont.

tően bemutatom a Tolna megyében 2012-től néhány évig működő áldozatsegítő rendszert, továbbá az Áldozatsegítő Központok szerepét is. Végül ismertetem a Somogy megyei rendőrség által létrehozott modellt.

Az állami áldozatsegítő rendszer főbb sajátosságainak ismertetése

Az állami áldozatsegítő rendszer különböző szolgáltatások útján nyújt segítséget azoknak, akik bűncselekmények, illetve tulajdon elleni szabálysértések áldozataivá válnak, vagy ezek folytán hátrányt, különösen testi vagy lelki sérülést, érzelmi megrázkódtatást, illetve vagyoni kárt szenvednek.³ Ez a törvény személyi hatályát meghatározó szabály. Ebből kiolvasható az, hogy az áldozatsegítő szolgáltatásra jogosultak köre többnyire egybeesik az eljárásjogi sértett⁴ fogalmával, ám egyes szolgáltatások tekintetében ez az egybeesés nem teljeskörű (lásd lentebb az állami kárenyhítés igénybevételére jogosultak körét). Fontos az is, hogy nem csupán a magyar állampolgárok jogosultak az áldozatsegítő szolgáltatásokra, hanem a Magyarországon tartózkodó uniós polgárok, a Magyarországon védelemben részesített menekültek, harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek is, akik bűncselekmény áldozatává válnak hazánk területén.⁵ Az állam jelenleg a bűncselekmények áldozatainak pénzbeli és egyéb szolgáltatásokat nyújt. Előbbi kategóriába tartozik az azonnali pénzügyi segély nyújtása és az állami kárenyhítés, míg az utóbbiba az érdekvédelem elősegítése, az áldozati státusz igazolása, a tanúgondozás és a védett szálláshely biztosítása.⁶ A pénzbeli szolgáltatások a bűncselekmény eredményeként bekövetkező vagyoni károkat és a bűncselekmény nyomán felmerülő költségeket hivatottak részben vagy egészben megtéríteni, illetve fedezni. Az úgynevezett azonnali pénzügyi segély célja, hogy legalább részben fedezze az áldozat lakhatással, ruházkodással, étellelmezéssel és utazással kapcsolatos, valamint a gyógyászati és kegyeleti jellegű rendkívüli kiadásait akkor, ha a bűncselekmény vagy a tulajdon elleni szabálysértés következtében az áldozat ezen kiadások megfizetésére nem képes. A legmagasabb összege a tárgyévet megelőző második év nemzetgazdasági bruttó havi átlagkeresetének 43%-a lehet, amely egyébként az alapösszegnek

3 ÁST 1. § (1) bekezdés.

4 „A sértett az a természetes (...), akinek (...) a jogát vagy a jogos érdekét a bűncselekmény közvetlenül sértette vagy veszélyeztette.” Lásd: 2017. évi XC. törvény a büntetőeljárásról 50. §.

5 ÁST 1. § (1) bekezdés a)-f) pont.

6 ÁST 4. § (1) bekezdés.

felel meg az állami kárenyhítés esetén.⁷ Fontos, hogy az azonnali pénzügyi segítség folyósítása kérdésében a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóság méltányossági döntést hoz, amely kiterjed mind a segítség megítélésére, mind pedig összegének megállapítására.⁸ Tehát az állami kárenyhítéssel szemben az azonnali pénzügyi segítség tekintetében nincs jövedelmi korlát, de csak akkor ítéli meg az Áldozatsegítő Szolgálat, ha a fentebb említett kiadások fedezése végett indokolt, tehát az áldozat nem képes azokat megfizetni. Ezzel szemben az állami kárenyhítés igénybevételének lehetősége korlátozott, méghozzá az igénybevételre jogosult személyek tekintetében, továbbá a kárenyhítés mértékében is. Egyrészt állami kárenyhítést csak az a sértett igényelhet, akinek sérelmére szándékos személy elleni erőszakos bűncselekményt követtek el, és ennek következtében testi épsége vagy egészsége súlyosan károsodott, vagy olyan személy, akit közvetve érintett a bűncselekmény – például, ha a bűncselekmény sértettje az érintett személy hozzátartozója volt és a sértett a bűncselekmény következtében elhunyt (Zséger, 2013, 347.). További korlátja az állami kárenyhítésnek, hogy csak az lehet jogosult rá, akinek keresete – az előző feltétel fennállása mellett – nem haladja meg a mindenkori alapösszeg kétszeresét. Természetesen az egy háztartásban élők esetén a törvény az egy főre eső jövedelmet veszi figyelembe.⁹ Végül fontos még megjegyezni, hogy az állam nem vállalja az áldozat teljes kárának megtérítését, csupán az alapösszeg ötszörösét meg nem haladó kár esetében. Eme kárösszeg felett már csak a kár meghatározott részét téríti meg.¹⁰ Ezzel szemben az egyéb szolgáltatások körében a sértett vagy tanú jogainak érvényesítését kell elősegíteni, ami elsősorban tájékoztatással, tanácsadással és érzelmi segítségnyújtással történhet. Emellett pedig fontos az áldozati státusz igazolása – hatósági bizonyítvány kiállításával –, ugyanis enélkül az áldozat nem jogosult a különböző társadalombiztosítási (egészségbiztosítási) szolgáltatások és a pénzügyi szolgáltatások igénybevételére. Az áldozatsegítő rendszer bemutatása kapcsán érdemes még szót ejteni arról, hogy kétféle eljárási rendben valósulhat meg az áldozatsegítő tevékenység. Ezeket a szakirodalom opt-in és opt-out rendszereknek nevezi. Az előbbi rendszerben a bűncselekmények áldozatai teljes mértékben saját döntésük alapján lépnek kapcsolatba az áldozatsegítő szolgálattal, míg utóbbi eljárási rendre az a jellemző, hogy a rendőrség a feljelentés megtétele után elküldi az áldozat adatait

7 ÁST 4. § (3) bekezdés. Az alapösszeg mértéke 2020-ban 141 875 forint (URL2).

8 ÁST 27. §.

9 ÁST 6. § (2) bekezdés. Az egy főre eső jövedelemmel kapcsolatos szabály alól csak néhány kivétel van, amelyet a törvény 6. szakaszának (3) bekezdése sorol fel. Nem kell figyelembe venni az egy főre eső jövedelmet többek között annál a sértettnél, aki aktív korúak ellátására jogosult vagy időkorúak járadékában részesül.

10 Részletes szabályait lásd: ÁST 7. §.

az áldozatsegítő szolgálat részére, ami ezután felkeresi a bűncselekmények áldozatait, tehát sokkal aktívabb szerep hárul ebben az esetben az áldozatsegítő szervre. Ezek közül a magyar áldozatsegítő rendszerre az opt-in eljárásrend jellemző, amiből rögtön következik az, hogy kisebb eléréssel működik, mint egy opt-out rendszer, azonban utóbbinak hátránya a kritikus erőforrás-igényesség.¹¹

Az állami áldozatsegítési rendszer hiányosságai

Az állami áldozatsegítés hiányosságait több oldalról lehet megközelíteni: intézményi oldalról és a szolgáltatások oldaláról. Ezt megelőzően azonban érdemes az alapvető jogok biztosának 2012. évben készített 7599. számú jelentéséből felidézni azt, hogy miért van szükség az állami áldozatsegítésre. Eszerint az Áldozatsegítő Szolgálatra azért van szükség, mert az állam elsőrendű kötelezettsége az alapvető jogok védelme és tiszteletben tartása, amelyet részben az állami büntetőhatalom monopóliumával ér el. Noha elvitathatatlan tény, hogy 2013 óta folyamatosan csökken a bűncselekmények száma Magyarországon, még 2018-ban is csaknem 200 000 bűncselekmény vált ismertté (URL3). Az alapvető jogok biztosának jelentése rámutat arra, hogy legalább ennyi esetben az állam nem tudta megvédeni állampolgárait és az országban tartózkodó más személyeket attól, hogy a bűnözés áldozataivá váljanak. Ezért felmerül a kérdés, hogy az állam mit tesz a bűncselekmények áldozataivá vált személyekért, hogyan járul hozzá a sértett kárának kompenzálásához és eredeti élethelyzetének helyreállításához.¹² A kérdésre, melyet az alapvető jogok biztos a tett fel jelentésében, a válasz természetesen az, hogy az állam létrehozza áldozatsegítő szolgálatát, amely meghatározott, az előző pontban már tárgyalt szolgáltatásokat nyújt azoknak, akik bűncselekmények áldozataivá váltak, hogy ezzel enyhítse a bűncselekmények káros következményeit. Összességében az állami áldozatsegítő szolgáltatások közül a legtöbb azon túl, hogy valaki bűncselekmény áldozatává vált, feltétel nélkül igénybe vehető, így például az áldozati státusz igazolása, a tanúgondozás, továbbá a sértett jogainak és érdekei érvényesítésének elősegítése is. Viszont az azonnali pénzügyi segély és az állami kárenyhítés is csak szubszidiáris jelleggel van jelen a rendszerben, ahogy az előző pontban láthattuk. Előbbi méltányossági jogkörben meghozott döntéssel adható, amelynek keretében az Áldozatsegítő Szolgálat mérlegeli, hogy szükséges-e az azonnali pénzügyi

¹¹ Interjú Patai Péterrel, a pécsi Áldozatsegítő Központ koordinátorával.

¹² Az alapvető jogok biztosának jelentése az AJB-7599/2012. számú ügyben (előadók: dr. Zséger Barbara és dr. Bódis Cecília).

segély megítélése az áldozat számára¹³, míg utóbbi esetben pedig számos kizáró ok mellett objektíve is leszűkíti a törvény azokat az eseteket, amikor az áldozat kárenyhítésre lehet jogosult, holott a bűncselekményeknek olykor komoly vagyoni következményei lehetnek, és ezalatt nem csak a személy elleni erőszakos bűncselekményeket kell érteni. A törvény tehát a legnagyobb segítséget jelentő szolgáltatás tekintetében jelentős korlátozásokat alkalmaz, ami az áldozatsegítő rendszer hiányosságaként fogható fel, hiszen a sértettek meghatározó része kizárt az állami kárenyhítésre jogosultak köréből. Az áldozatsegítő rendszer másik kritikus pontja az intézményrendszer. Ahogy már a bevezetőben is említettem, jelenleg az Áldozatsegítő Szolgálat a megyei és fővárosi kormányhivatalokhoz tartozik, ami egyúttal azt is jelenti, hogy a területi lefedettség korántsem ideális, mert azon sértetteknek is a megyeszékhelyre kell utaznia az áldozatsegítő szolgáltatások igénybevétele érdekében, akik nem ott élnek. A rendszer hatékonyságát pedig kétségkívül csökkenti az, hogy emiatt a megyeszékhelytől távol élők nehezebben tudnak kapcsolatba lépni a szolgálattal. Az áldozatok egészségügyi állapota, vagyoni körülményeik, koruk, családi helyzetük is akadály lehet abban, hogy nagyobb utazást vállaljanak (Illés, 2016, 82.). Ezen pedig csak kis mértékben képes segíteni a kormányablakok kialakítása, ahol lehetőség van az ügyintézésre megyeszékhelyen kívüli városokban is, ugyanis ez a megoldás nem hidalja át azt a problémát, hogy a kormányablak ügyintézőjéhez forduló áldozat nem az Áldozatsegítő Szolgálat munkatársával találkozik, ezáltal nem olyan személlyel, aki rendelkezik az áldozatsegítéshez szükséges személyes készségekkel és szakmai ismeretekkel. A területi lefedettség hiánya abban mutatkozik meg leginkább, hogy a bűncselekmények áldozataivá vált természetes személyek közül nagyon kevesen részesülnek valamilyen áldozatsegítő szolgáltatásban. Tolna megyében például 2016-ig évente négyezernél is több volt a természetes személy sértett. Közülük pedig csupán 3–7% részesült valamiféle áldozatsegítő támogatásban (Illés, 2016, 84.). Ennek a problémának egy megoldási kísérletéről, a Tolna megyei modellről is értekezek a következő pontban, ugyanis számos értékes tapasztalat levonható belőle. Az állami áldozatsegítő rendszer szervezeti struktúrájáról összességében elmondható, hogy nem rendelkezik ideális területi lefedettséggel, ami szintén az állami rendszer hiányosságaként fogható fel, ugyanis ez azt eredményezi, hogy az állami segítségre szoruló áldozatok egy része gyakorlatilag elesik az áldozatsegítő szolgáltatás igénybevételétől, illetve

13 Itt érdemes megjegyezni azt, hogy az azonnali pénzügyi segély iránti kérelem benyújtására a bűncselekmény elkövetését követően öt nap áll rendelkezésre, amelyet nem tartok indokolatlanul rövid időnek, hiszen ennek célja az azonnal felmerülő költségek fedezése. A pénzügyi segély későbbi időpontban történő biztosítása már céljával ellentétes lenne és visszaélésekre adna lehetőséget. Lásd: ÁST 22. § (2) bekezdés.

annak a lehetőségétől, hogy szakképzett személyzettel találkozzon a lakóhelyén vagy a járás székhelyét képező városban. Ezen túl pedig az sem elhanyagolható tény, hogy az Áldozatsegítő Szolgálat feladatait olyan környezetben látják el a legtöbb megyében, amely az áldozattá vált személyeket eltántoríthatja a segítség igénybevételétől, mert hatósági környezetben kap helyet egy olyan szolgáltatás, amely a bűncselekmény áldozatává vált személy krízishelyzetére reagál, ami lehet akár gazdasági vagy érzelmi krízis. Könnyű belátni, hogy egy ilyen személyes krízishelyzetet nem egyszerű feltárni mások előtt. Erre a problémára igyekszik megoldást nyújtani az Igazságügyi Minisztérium kezdeményezése az Áldozatsegítő Központok létrehozásával.¹⁴

Az állami áldozatsegítő rendszer sajátosságaira reagáló gyakorlatok

A Tolna megyei rendőrség és a kormányhivatal együttműködése

A Tolna megyei modell alapötlete pont az előbb bemutatott intézményi hiányosságból származott. A megyében a kormányhivatal és a rendőrség is felfigyelt arra a tényre, hogy a szolgálat nem képes hatékonyan elérni az áldozatokat a földrajzi távolságok miatt. Ennél fogva a Tolna megyei rendőrség és a kormányhivatal együttműködési megállapodást kötött, amelynek keretében 2012 decemberétől áldozatsegítő személyzet dolgozott valamennyi rendőrkapitányságon, ezzel jelentősen megnövelve a szolgálat területi lefedettségét megyei szinten. Ez az együttműködés TÁMOP pályázat útján valósult meg (Ne váljon áldozattá. Áldozattá válás megelőzése, áldozatsegítés komplex megközelítésű minta modellje Tolna megyében című pályázat), és a pályázati időszak lejártá óta ebben a formában már nem működik (Illés, 2016, 84.). A rendőrkapitányságokon dolgozó áldozatsegítőket a kormányhivatal foglalkoztatta, a rendőrkapitányságok pedig irodát, munkaeszközöket és a munkavégzés feltételeit biztosították számukra (Illés, 2016, 85.). Az Áldozatsegítő Szolgálat rendőrségi szinten dolgozó munkatársai rendelkeztek az áldozatsegítéshez szükséges szakértelemmel és tárgyi eszközökkel. Nemcsak jogászokat, hanem pszichológusokat és szociális munkásokat keresett a rendőrség, és a szocio-kulturális közeg megfelelő ismeretére vall az is, hogy a program keretében igyekeztek roma származású

14 A kormány 2017-ben határozatban döntött arról, hogy az igazságügyért felelős miniszter feladata az állami áldozatsegítés hatékonyabb rendszerének létrehozása. Lásd: 2072/2017. (XII. 28.) Korm. határozat az áldozatsegítés hatékonyabb megvalósításáról.

áldozatsegítőket foglalkoztatni, ugyanis Tolna megyében a bűncselekmények áldozataivá vált személyek jelentős része roma származású. Emellett a Tolna megyei rendszert bemutató Illés László cikke rámutat arra, hogy hatékonyan ötvözték az áldozatsegítést a bűnmegelőzési stratégiával is: nem csupán bűnmegelőzési témájú rendezvényeken vettek részt az áldozatsegítők, hanem az egész rendszer az azonosított veszélyeztetett csoportokra fókuszált (például fiatalkorúak, idősek és roma származásúak), amely szintén leképezte Tolna megye bűnözési struktúráját (Illés, 2016, 90.). A bűncselekmények sértettjeinek nem kellett ezáltal lakóhelyükről a megyeszékhelyre utazni a szolgálat segítségének igénybevétele céljából, hanem rögtön a kihallgatás után lehetőségük volt a rendőrkapitányságon dolgozó áldozatsegítőkkal felvenni a kapcsolatot, akik azonnal tanáccsal, felvilágosítással, érzelmi támogatással és a szükséges dokumentumokkal látták el őket, ami a továbbiakban nagy segítséget jelentett az áldozatsegítő szolgáltatások igénybevétele szempontjából. Ezt példázza az is, hogy a megyében 2012 után jelentősen nőtt azon sértettek száma, akik már igénybe vették az áldozatsegítő szolgáltatásokat (Illés, 2016, 87.).

A Somogy megyei rendőrség áldozatsegítő rendszere¹⁵

A Somogy Megyei Rendőr-főkapitányság (SMRFK) által létrehozott áldozatsegítő rendszer csaknem három éve működik és az országban jelenleg egyedülálló kezdeményezés, amely részben az előző pontban ismertetett Tolna megyei rendszer tapasztalatain alapszik. Előljáróban le kell szögezni, hogy a Somogy megyei rendszer nem a Tolna megyei rendszer másolata. Számos önálló eleme van, amelyben eltérést mutat, ám az alapötlete ugyanaz: a bűncselekmények áldozatainak szélesebb körű elérésének biztosítása a területi lefedettség növelésével.

Az áldozatsegítés szervezeti modellje

Somogy megyében a rendőrség áldozatsegítő munkatársait az SMRFK foglalkoztatja, nem pedig a kormányhivatal, mint korábban Tolna megyében. Ennél fogva az áldozatsegítők a hivatásos állományból, illetve az úgynevezett RIASZ-os (rendvédelmi igazgatási szolgálati jogviszony) állományból kerülnek ki. A hatékonyság érdekében az áldozatsegítők munkaköre jellemzően más feladatokat nem foglal magában, és feladatkörük nem vonható el tőlük.

15 A Somogy Megyei Rendőr-főkapitányság (SMRFK) áldozatsegítő rendszerének bemutatását Kitanics Zsuzsanna c. r. alezredessel, az SMRFK áldozatvédelmi referensével készített interjú alapján végeztem. A 2016-tól 2020 első félévéig terjedő statisztikai adatokat a Robotzsaru Neo rendszerből szolgáltatatta számomra a Somogy Megyei Rendőr-főkapitányság.

Kiemelendő még, hogy hatékony vezetői modell jött létre Somogy megyében, amelyben a rendőrfőkapitányság alkalmazottja az áldozatvédelmi referens, aki az áldozatsegítő munka koordinálásáért felelős. A rendőrkapitányságokon foglalkoztatott áldozatsegítők minden olyan esetben jelentést készítenek számára, amelyben felmerülhet az áldozatsegítés igénye, továbbá a referens a 112-es segélyhívó szám küldési naplója alapján maga is megjelölhet olyan eseteket, amelyekben érdemes felkeresni a (potenciális) sértetteket, akik segítségre szorulhatnak. (Két esetet érdemes megemlíteni ezzel kapcsolatban. Az egyikben a Balatonon nyaralásukat töltő német turisták maguknál tartott pénzét ellopták a piacon. Ebben az esetben az áldozatvédelmi referens azért kezdeményezte a sértettekkel való kapcsolatfelvételt, hogy megbizonyosodjon afelől, hogy szükségük van-e segítségre a hazajutáshoz, vagy maradt elegendő pénzük ehhez. Egy másik esetben pedig egy vállalkozó és egy megrendelő keveredett összetűzésbe. A megrendelő medencét kívánt készíteni kertjében. A munkálatok azonban valamely oknál fogva csúsztak. Emiatt a megrendelő találkozót beszélt meg az egyébként már 70 éves vállalkozóval, akit a találkozón a csúszás miatt bántalmazott. A referens fontosnak tartotta, hogy utólag felkeresse a sértettet a területileg illetékes áldozatsegítő, hiszen koránál fogva veszélyeztetett csoportba tartozik. Elmondható, hogy semelyik esetben nem szorultak további segítségre a sértettek, ám ez a két eset is e vezetési modell alaposágát példázza.) A sértettek felkeresésével hatékonyan bővíthető az áldozatsegítő tevékenység köre, ezáltal több segítségre szoruló személy érhető el. Jelleget tekintve az opt-out rendszerek közé sorolandó emiatt a Somogy megyei modell.

Hozzáadott érték

A Somogy megyei rendőrség áldozatsegítő rendszere több szempontból is rendelkezik az állami áldozatsegítéshez hozzáadott értékkel. Egyrészt reagál az állami áldozatsegítő rendszer intézményi hiányosságaira, másrészt pedig alkalmas az állami szolgáltatásokat kiegészítő szolgáltatások becsatornázására. A nagyobb lefedettséget biztosítja az, hogy a megyében minden rendőrkapitányság foglalkoztat áldozatsegítőt a megfelelő munkakörülmények biztosításával (ez iroda, szolgálati telefon és egyéb munkaeszközök biztosítását jelenti). A rendszer lényege – csakúgy, mint a Tolna megyei modellnek is volt –, hogy a sértett a rendőrségi kihallgatás után még az áldozatsegítővel is átbeszélje a lehetőségeket, amelynek keretében az áldozatsegítő munkatárs elősegíti az állami áldozatsegítő szolgáltatások igénybevételét, az érdekérvényesítést, és érzelmi támogatást is nyújt. Ezen túl a Somogy megyei rendszer különlegessége az, hogy széleskörű együttműködést folytat egyházi és civil szervezetekkel. Ennél

fogva a rendőrség állandó együttműködésben áll a Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesülettel (URL4), a Krízis Ambulanciával¹⁶, az úgynevezett anyaotthonokkal¹⁷, a Katolikus Karitással, az SOS Szolgálat Alapítvánnyal, a helyi önkormányzatokkal, családsegítő szolgálatokkal, a Máltai Szeretetszolgálattal és az Ökomenikus Szeretetszolgálattal is. Eme civil szervezetek és egyházak olyan szolgáltatásokat nyújtanak, amelyek hatékonyan egészítik ki az állami áldozatsegítő szolgáltatásokat. Gyakorlati példaként hozhatók fel a közlekedési bűncselekmények, amelyek nem esnek bele az állami kárenyhítést megalapozó, szándékosan elkövetett személy elleni erőszakos bűncselekmények kategóriájába, ám mégis olyan bűncselekmények, amelyeknek a következményei vetekszenek a személy elleni erőszakos bűncselekményekével. Ebben az esetben állami kárenyhítés helyett különböző civil szervezetek nyújtanak támogatást a sértetteknek, mint például a Fehér Gyűrű Egyesület. Kiemelendő, hogy a Fehér Gyűrű nemzetközi partnerszervezete más államok állampolgárainak nyújt segítséget, akik Magyarországon közlekedési balesetet szenvednek. (Ilyen esetben a balesetet szenvedett sértettek hosszabb ideig nem tudják elhagyni az országot. A kényszerű tartózkodás idejére például a szervezet megelőlegezi a tartózkodás költségeit segítségként.)

További érdeme a Somogy megyei rendszernek, hogy a civil szervezetekkel ápolta kapcsolat lehetővé teszi, hogy a rendszer némileg túl is terjeszkedjen a klasszikus sértett fogalmán. Példaként szolgálhat az az eset, amelyben a kis-korú gyermeket a nagyszülők felügyeletére bízta. A felügyelet során tragikus véletlen folytán a kisgyermekre esett egy tévékészülék. Ennek következtében a gyermek belehalt sérüléseibe. A bűnösség semmilyen foka nem merült fel, a rendőrség közigazgatási eljárás keretében vizsgálta a halál okát. Bűncselekmény hiányában sértett sincs, azonban könnyű elképzelni azt, hogy a tragikus balesettel érintett család valamennyi tagja érzelmi segítségnyújtásra szorult. Ezt lehetővé tette a rendőrség civil szervezetekkel folytatott széleskörű együttműködése.

Végül, de nem utolsó sorban említésre méltó, hogy szintén országosan egyedülálló módon szabályozott a sértettel való kapcsolattartás. Ennek megfelelően a feljelentést követően az ügy előadója (a felderítés és a vizsgálat szakaszában egyaránt) köteles öt napon belül felvenni a kapcsolatot a sértettel, majd

16 A Krízis Ambulancia telefonos tanácsadást és érzelmi támogatást nyújt legfőképpen azoknak, akik bűncselekmény áldozatává váltak vagy más hasonló krízishelyzetbe kerültek.

17 Az anyaotthonok átmeneti szállásként szolgálnak a kisgyermekes anyáknak, akiknek a lakhatása valamilyen okból nem megoldott. Az áldozatsegítéssel kapcsolatban természetesen mindenképp az hozható fel példának, amikor az anya kapcsolati erőszak sértettje, és ki kell emelni a bántalmazó közegekből.

a nyomozás során, egészen a vádemelésig köteles legalább havonta egyeztetni vele. Az ilyen egyeztetések során tájékoztatni kell a sértettet az ügy állásáról, és felhívni a figyelmét arra, hogy további információkat szolgáltatathat az ügyvel kapcsolatban. Ez elősegíti a sértetti érdekek érvényesülését a büntetőeljárásban, ahol alapvetően a sértett tényleges státusza sokáig szükséges rosszként volt leírható, ugyanis az áldozatvédelmi megközelítés nélkül a sértett csak egy különleges státuszú tanú, aki közvetlenül szenvedte el a bűncselekményt.

Az áldozatsegítő rendszer illeszkedése a rendőrségi szervezethez

A rendőrség szervezetrendszerén belül nem volt zökkenőmentes az áldozatsegítő tevékenység meghonosítása. Idegenként hatott az, hogy az áldozatsegítő munkatárs már akár a sértett kihallgatásán is részt vett, amelynek legfőbb indoka az, hogy a sértettet ne terhelje kétszer a bűncselekmény körülményeinek felidézése. Ez bizonyos bűncselekmények esetén különösen indokolt, hiszen a sértett jelentős traumaként élheti meg azt. (Elég itt a nemi erkölcs és a nemi élet szabadsága elleni bűncselekményekre vagy más személy elleni erőszakos bűncselekményekre gondolni.) Nem lehet elmenni szó nélkül amellett sem, hogy sok esetben a sértett az áldozatsegítő tanácsadása és érzelmi segítségnyújtása következtében határozza el magát arra, hogy magánindítványt terjesszen elő az elkövetővel szemben, ami kétségkívül növeli az ismertté vált bűncselekmények számát. Ez, a részben statisztikákra épülő, minél jobb teljesítményt váró kriminálpolitika felől közelítve első ránézésre hátrányos, a teljesítmény romlását jelentheti. Viszont fontos kiemelni, hogy ezzel valójában a látens bűncselekmények száma csökken, ami a tevékenység hatékonyságának egyértelmű jele. Ezzel kapcsolatban érdemes felhozni a kapcsolati erőszak bűncselekményét, amelyben jelentős eredményeket ért el a Somogy megyei rendőrség a látencia csökkentését illetően. Ezt az állítást a Somogy megyében kapcsolati erőszak bűncselekménye miatt elrendelt nyomozások növekvő számára lehet alapozni. Az áldozatsegítő rendszer 2018 óta működik, ezért az első vizsgált adatok 2016-ból és 2017-ből származnak, és viszonyítási alapként szolgálnak. A RZS-NEO Netzsaru adatbázisból kinyert adatok azt mutatják, hogy 2016-ban a megye teljes területén 24 esetben rendeltek el nyomozást kapcsolati erőszak miatt. 2017-ben azonos az elrendelt nyomozások száma, azonban 2018-ban ez már 31-re emelkedett és 2019-ben pedig 42-re. Azaz pár év alatt csaknem megduplázódott a kapcsolati erőszak miatt elrendelt nyomozások száma. 2020 első félévében pedig ennél is nagyobb növekedést tapasztalhatunk, ugyanis az első félévben 45 esetben rendeltek el nyomozást kapcsolati erőszak bűncselekménye miatt. Fontos kiemelni, hogy tipikusan olyan bűncselekményről van szó, amelynek a látenciája

nagyon magas. Ennek egyik oka véleményem szerint, hogy egyik esete magán-indítványra büntetendő.¹⁸ Továbbá szintén nagyon hangsúlyosan jelenik meg e bűncselekmény kapcsán az, hogy a sértett általában függő helyzetben van. Itt jön képbe az áldozatsegítő tevékenység, méghozzá Somogy megyében a rendőrség áldozatsegítő tevékenysége, ugyanis a sértettnek van kihez fordulnia segítségért. Számos kérdés felmerülhet egy függő helyzetben lévő sértettben egy ilyen bűncselekmény kapcsán: ha feljelentést tesz, akkor ettől még ugyanabban a lakásban fog élni a bántalmazójával? Jövedelem hiányában miből fog megélni? Hogyan lépjen ki ebből a bántalmazó kapcsolatból? Ha gyermekei is vannak, őket a bántalmazó látogathatja majd, elviheti őket magával? Ilyen esetben – az eddig tárgyaltak alapján – a bántalmazott mindenekelőtt azonnali pénzügyi segítségben részesülhet, a bántalmazó (ideiglenes) megelőző távoltartását kérheti, és ha nem biztosított a lakhatása, akkor kisgyermekkel anyaothtonba kerülhet vagy a szociális ellátórendszer által működtetett családok átmeneti otthonába. További anyagi segítségre számíthat ezen túl más jótékonyági szervezetektől. Azonban ki kell emelni, hogy ez általában nem képezi a köztudat részét, így fel kell világosítani a sértettet, aki magától nem biztos, hogy meg tudja válaszolni a fenti kérdéseket. (A kapcsolati erőszak bűncselekményével összefüggésben az SMRFK áldozatvédelmi referensének érdekes megfigyelése, hogy az időskorú személyek is a veszélyeztetett csoportok egyikét képezik, mint kapcsolati erőszak sértettjei, ugyanis ők – talán koruknál fogva – szégyenként élik meg azt, hogy az ő családjukban ilyen előfordul, ezért vonakodnak a feljelentés megtételétől. Nincs is kifejezetten erre a jelenségre reagáló szociális vagy egyéb jótékonyági szolgáltatás, ezáltal az időskorúak családból történő kiemelésének szinte lehetetlen feladata akadályozza az ilyen esetek megakadályozását.)

A látencia csökkenésére utal Somogy megyében az ideiglenes megelőző távoltartások növekvő száma is. A(z ideiglenes) megelőző távoltartás intézménye kifejezetten a hozzátartozók közötti erőszak kapcsán alkalmazható, tehát többek között a kapcsolati erőszak esetén alkalmazott jogintézmény. A lényege, hogy a bántalmazónak távol kell tartania magát a bántalmazotttól, és a bántalmazott életvitelszerű tartózkodására szolgáló ingatlantól, továbbá az ideiglenes megelőző távoltartásról, illetve megelőző távoltartásról szóló határozatban szereplő más személytől és helytől is.¹⁹ Polgári nemperes eljárásban rendeli el

18 Megjegyzendő emellett, hogy a magas látencia abból is ered, hogy jellemzően az emberek otthonában követik el e bűncselekményt, ahonnan az állami büntüldözés és igazságszolgáltatás ki van zárva (szükségesnek érzem megjegyezni, hogy ez egyébként így helyes, azonban egyes bűncselekmények esetén nehézségeket szül).

19 Lásd 2009. évi LXXII. törvény a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról, 5. § (2) bekezdés.

a bíróság, miután a rendőrség a sértett kérelmére vagy saját hatáskörben eljárva elrendeli az ideiglenes megelőző távollattartást, amely 72 óráig tart.²⁰ Az elmúlt években az ideiglenes megelőző távollattartások száma is rohamosan növekedett Somogy megyében, és az áldozatsegítő tevékenység eredményeként egy olyan szemléletváltás is megkezdődött, amelyben már évente néhány alkalommal előfordulnak olyan esetek, amikor a rendőrség saját hatáskörében, nem pedig a sértett kérelmére rendeli el az ideiglenes megelőző távollattartást. Ez betudható a sértettközpontú szemlélet meghonosodásának. Amíg 2016-ban az egész megye területén összesen 21 alkalommal rendeltek el ideiglenes megelőző távollattartást, addig 2017-ben 31, 2018-ban 52, 2019-ben pedig 53 alkalommal került sor erre. Összességében könnyű észrevenni azt, hogy az ideiglenes megelőző távollattartások számát nagyságrendileg követi a kapcsolati erőszak miatt elrendelt nyomozások száma. Végül 2020 első félévében már 68 alkalommal rendeltek el ideiglenes megelőző távollattartást. (Érdekes tendencia mind a kapcsolati erőszak miatt elrendelt nyomozások, mind pedig az elrendelt ideiglenes megelőző távollattartások számának drasztikus növekedése 2020 első felében. Ebben bizonyosan szerepet játszik az áldozatsegítő tevékenység is, hiszen ahogy korábban is részleteztem, a sértettek az áldozatsegítés eredményeként könnyebben igazodnak el az adott élethelyzetben – megkapják a megfelelő tájékoztatást és érzelmi segítséget a magánindítvány előterjesztéséhez, továbbá az ideiglenes megelőző távollattartás kérelmezéséhez. Viszont biztosan szerepet játszott a drasztikus növekedésben az is, hogy 2020 első felének jelentős részében, csaknem három hónapon keresztül kijárási korlátozás volt érvényben a COVID-19 betegség miatt. Ezzel kapcsolatban általánosságban elmondható, hogy a kevesebb kimozdulási lehetőség a feszültség fokozódását is eredményezte, ami okozhatta a bántalmazások eseteinek növekedését.)

Az Áldozatsegítő Központok helye és rendeltetése az állami áldozatsegítő rendszerben

Jelenleg négy Áldozatsegítő Központ működik az országban: egy-egy központ működik Pest megyében, Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, Vas megyében és Baranya megyében. Ezek közül a Baranyában, Pécsen működő Áldozatsegítő Központ gyakorlatát tárom fel, amellyel közelebb kerülhetünk a Központok mögötti koncepcióhoz.²¹

20 2009. évi LXXII. törvény 6. § (2) bekezdés a) pont; 6. § (4) bekezdés.

21 A pécsi Áldozatsegítő Központ bemutatását Patai Péterrel, a pécsi Áldozatsegítő Központ koordinátorával készítettem interjú alapján végzem.

Az Áldozatsegítő Központok az igazságügyért felelős miniszter irányítása alá tartozó szervek, amelyek nem helyettesítik a kormányhivatalokhoz telepített Áldozatsegítő Szolgálatok tevékenységét, hanem kiegészítik azt. Ennél fogva fontos leszögezni, hogy az Áldozatsegítő Központok nem végeznek hatósági tevékenységet, így például nem állítanak ki hatósági bizonyítványt az áldozati státuszról, nem hoznak döntést az azonnali pénzügyi segélyről, sem pedig az állami kárenyhítésről. Ehelyett fő feladatuk a bűncselekmények áldozatai érdekérvényesítésének elősegítése. Az Áldozatsegítő Központok más szemléletet képviselnek az állami áldozatsegítő rendszerben, mint az Áldozatsegítő Szolgálatok: nagy előnyük az, hogy az áldozatsegítő tevékenységet kiszakítják a klasszikus hatósági környezetből és mellőzik a hatósági ügyintézésére jellemző szigorú ügymenetet, amivel növelhető az áldozatok bizalma feléjük. Az eddigi tapasztalatok alapján valamennyi megyeszékhelyen, ahol Áldozatsegítő Központ nyílt, növekedett azon áldozatok száma, akik igénybe vették az állami áldozatsegítést. Patai Péter elmondása szerint a pécsi tapasztalat az, hogy míg az Áldozatsegítő Szolgálathoz az áldozatok főképp vagyon elleni bűncselekmények és szabálysértések miatt fordultak, addig az Áldozatsegítő Központhoz inkább személy elleni erőszakos bűncselekmények miatt fordulnak, mint például a kapcsolati erőszak.

A szemléletváltáshoz hozzátartozik, hogy az ország valamennyi Áldozatsegítő Központja azonos infrastrukturális követelményeknek felel meg: nem elhanyagolható szempont a biztonságot sugalló környezet kialakítása (említhető a szobák és a berendezés színe, mint a pszichikumra ható tényezők) és az akadálymentes közlekedés biztosítása. Ehhez pedig professzionális esettanulmánytársul, amelyet minden egyedi esetben, személyre szabottan alakítanak ki és visznek végig, amíg a bűncselekmény áldozatává vált személy krízishelyzete fel nem oldódik. Erre azért van szükség, mert nincs két ugyanolyan sértett, és nincs két ugyanolyan szituáció. Az áldozatokra eltérő módon hatnak a bűncselekmények, és ezáltal eltérő igényeik keletkeznek. A legnagyobb szerepet játszó faktor természetesen a bűncselekmény súlya, de hasonlóan nagy szerepet játszik az, hogy az áldozat milyen mértékben képes feldolgozni a keletkező sérelmeket.

Összességében az áldozatsegítés folyamata kétféle tevékenységből áll: az áldozatnak pszichológiai segítségre és a cselekmény miatt előállt helyzettel kapcsolatos gyakorlati segítségre, felvilágosításra is szüksége van (Virág, 2009, 106–107.).

E tevékenységet sokkal inkább tekinthetjük igazságügyi szociális munkának, mint hatósági ügyintézésnek, ami fontos szempont a központ személyzetének kiválasztásában is. Itt is igaz tehát, hogy nem elsősorban jogászokkal kell feltölteni ezt a szervet, és a pszichológus segítségnek igénybevétele elengedhetetlen.

A Pécsi Áldozatsegítő Központ legjobb gyakorlataként említhető, hogy célja a területi áldozatsegítő szolgáltatások egy helyen történő összpontosítása. Ennek érdekében együttműködési megállapodást kötött a Baranya Megyei Kormányhivatallal. A megállapodás értelmében a kormányhivatal Áldozatsegítő Szolgálatának hatósági ügyekkel foglalkozó munkatársa az Áldozatsegítő Központban végzi munkáját, így a hatósági ügyeket helyben intézheti az áldozat (azonnali pénzügyi segély, állami kárenyhítés, áldozati státusz igazolása). Ezzel hatékonyan előzhető meg a másodlagos viktimizáció. [A szekunder viktimizáció akkor következik be, amikor az áldozatnak újból és újból fel kell idéznie az ellene elkövetett bűncselekmény körülményeit: először a rendőrségi kihallgatáson, majd az Áldozatsegítő Szolgálat előtt, majd az Áldozatsegítő Központ előtt is. Ilyenkor a sértett óhatatlanul újra és újra a kiszolgáltatott áldozati státuszba helyezi magát, ami különösen érzelmileg megterhelő (Görgényi, 2009, 30.)] Továbbá a Baranya Megyei Rendőr-főkapitánysággal kötött megállapodás alapján a Pécsi Rendőrkapitányságon fogadóórát tart az Áldozatsegítő Központ munkatársa ezzel biztosítva azt, hogy az áldozatokat könnyebben elérjék. (A rendőrségi jelenlét lehetőséget biztosít arra, hogy a sértett a kihallgatás után rögtön az áldozatsegítőhöz forduljon.) Nem utolsó sorban jótékonsági szervezetekkel is együttműködik a központ, ami lehetőséget ad arra, hogy az áldozatok a megváltozott élethelyzetükhöz igazodó, gyors támogatásban részesüljenek.

Következtetések

A rendőrség áldozatsegítő szerepköre nem ismeretlen, sőt egyenesen kézenfekvő, hogy a rendőrség is áldozatsegítő tevékenységet végez, hiszen a bűncselekmények áldozatai legelőször általában a rendőrséggel kerülnek kapcsolatba. Az áldozatsegítő feladatok egységes ellátása érdekében az országos rendőrfőkapitány 2013-ban utasításban szabályozta azt, hogy a rendőrség milyen áldozatsegítő feladatokat lát el.²² E feladat realizálásának egy működő modellje tulajdonképpen a Somogy megyei rendőrség áldozatsegítő rendszerre. Az SMRFK által folytatott áldozatsegítő rendszer szervezeti és működési modellje egy olyan proaktív kezdeményezés, amely kritikus pontokon képes kiegészíteni az állami Áldozatsegítő Szolgálat tevékenységét. Sajátosságai közül érdemes kiemelni azt, hogy az áldozatsegítők a rendőrség állományából kerülnek ki, ezért nem idegen számukra a rendőrségi szervezetrendszer és

22 2/2013. (I. 31.) ORFK utasítás a rendőrség áldozatsegítő feladatáról.

a büntetőeljárás nyomozati szakasza sem. Továbbá a rendszer hatékony választ ad az állami áldozatsegítés hiányosságaira azzal, hogy a civil szervezetekkel és egyházakkal való együttműködés útján bővíti a bűncselekmények áldozataivá vált személyeknek nyújtott szolgáltatásokat, és egyúttal az ezekben részesülők körét is. Nem utolsó sorban az áldozatsegítéssel foglalkozó személyzet bűnmegelőzési, tájékoztató célú eseményeken is részt vesz, ezzel is közelebb kerülve az állampolgárokhoz. Meg kell azonban jegyezni azt, hogy e rendszer nem az állami Áldozatsegítő Szolgálat szerepének kiváltására szolgál, és javarészt ezért nem is hatósági tevékenységet foglal magában. Ehelyett olyan tevékenységről van szó, amely kiaknázza a rendelkezésre álló lehetőségeket azzal, hogy kapcsolatrendszert épített a rendőrség és az áldozatsegítő, illetve egyéb jótékonsági civil szervezetek között, és felismerte azt, hogy az áldozatsegítés alapegységeit az állampolgárokhoz a lehető legközelebbi szinten, azaz járási szinten kell elhelyezni. Ennél fogva a Somogy megyei modell átvétele más megyékben is indokolt lehet.

Az Áldozatsegítő Központok szerepe a rendőrséghez hasonlóan jelenleg kiegészítő jellegű: nem váltják ki az Áldozatsegítő Szolgálatok hatósági tevékenységét, azonban egészen más minőségben biztosítják az egyéb áldozatsegítő szolgáltatásokat, méghozzá olyan környezetben, ahová az áldozat a tapasztalatok alapján nagyobb bizalommal tér be. A hatósági környezet hiánya, és a területi áldozatsegítő szolgáltatásoknak a központban való összpontosítása kiemelendő az előnyök közül: az áldozatsegítés új és követendő modelljeként tekinthetünk rá.

Végül egy kérdéssel zárom a cikket: lehetséges-e az Áldozatsegítő Központok mögötti koncepció és a Somogy megyéből ismert legjobb gyakorlat szintézise? Az ismertetett gyakorlatok nagyon hasonlóak. Mind a Somogy megyei rendszer, mind pedig az Áldozatsegítő Központok arra törekednek, hogy elősegítsék az áldozatok érdekérvényesítését, és érzelmi támogatást nyújtsanak, azonban az Áldozatsegítő Központok ezt elsősorban saját intézményi kereteik között teszik meg (lásd: pszichológust foglalkoztatnak), míg a rendőrség civil szervezetek segítségével valósítja ezt meg. Első ránézésre azt is érezhetnénk, hogy ez már csak ugyanazon tevékenység elvégzésének megduplázása, ami pénzkidobás. Azonban a rendőrség áldozatsegítő tevékenysége azért nélkülözhetetlen, mert jelenleg az áldozatsegítő tevékenységet folytató szervek közül a legnagyobb megyei szintű lefedettséggel rendelkezik, és az áldozatok először a rendőrséggel lépnek kapcsolatba. Az Áldozatsegítő Központok tevékenysége pedig azért nélkülözhetetlen, mert a központokban összpontosulhatnak a professzionális áldozatsegítők. A két szervezet együttműködésére példa a Pécsi Áldozatsegítő Központ, és a Pécsi Rendőrkapitányság együttműködése. Eme együttműködés elmélyítése pedig akár át is fordíthatná a jelenleg opt-in

rendszerben megvalósuló magyar áldozatsegítést opt-out rendszerbe²³, amiben a rendőrség az ismertetett áldozatsegítő tevékenységen túl minden szükséges esetben jelezne az Áldozatsegítő Központnak, amely aztán felkeresi a sértettet, hogy szüksége van-e további segítségnyújtásra.²⁴ Ehhez viszont egy dolog elengedhetetlen: az Áldozatsegítő Központok járási szintű jelenléte, ugyanis az továbbra is megoldatlan problémaként jelentkezik, hogy a megyeszékhelyektől távol élő áldozatok közül sokan nem tudnak elutazni az áldozatsegítő szolgáltatások igénybevétele céljából a megyeszékhelyre.

Felhasznált irodalom

- Balogh Á. & Tóth M. (2015). *Magyar büntetőjog: Általános rész*. Osiris Kiadó
- Görgényi I. (2009). Az áldozatpolitika története, elmélete és gyakorlata nemzetközi kitekintéssel. In Borbíró A., Kiss A., Velez E. & Garami L. (Szerk.), *A kriminálpolitika és a társadalmi bűnmegelőzés kézikönyve, III. rész* (pp. 19-37). Fresh Art Design Kft.
- Illés L. (2016). Volt egyszer egy program. Az áldozatsegítés Tolna megyei mintamodellje. *Belügyi Szemle*, 64(4), 69–93. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2016.4.6>
- Kerecsi K. & Kó J. (2008). *Az áldozatsegítő szolgálat hatékonyságvizsgálata. Második szakasz. Összefoglaló jelentés*. Kézirat
- Schweighardt Zs. (2009). Áldozatvédelem, áldozatsegítés és a büntető felelősségre vonás. *Jog-és Politikatudományi Folyóirat*, 3(2), 1-28.
- Virág Gy. (2009). Az áldozatsegítés módszertana. In Borbíró A., Kiss A., Velez E. & Garami L. (Szerk.), *A kriminálpolitika és a társadalmi bűnmegelőzés kézikönyve, III. rész* (pp. 105-122). Fresh Art Design Kft.
- Zséger B. (2013). Hogyan járul hozzá az áldozatsegítés hazai rendszere az áldozatok vagyoni kárának megtérüléséhez. *Themis*, 11(3), 338–353.

A cikkben található online hivatkozások

URL1: *Áldozatsegítő Központok*. https://vansegitse.hu/aldozatsegito_kozpontok

URL2: *Áldozatsegítő Szolgálat*. <https://igazsagugyiinformaciok.kormany.hu/aldozatsegito-szolgalat>

23 A kormány 2020–2023 közötti időszakra szóló emberkereskedelem elleni stratégiájának része az áldozatsegítés jelenlegi opt-in rendszerének felülvizsgálata, és esetleges javaslatlattétel arra, hogy miként lehetne ezt legalább az emberkereskedelem áldozatai tekintetében opt-out rendszerre alakítani. Lásd: 1046/2020. (II. 18.) Korm. határozat az emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló 2020–2023 közötti nemzeti stratégiáról, valamint annak végrehajtását szolgáló, 2020–2021 közötti időszakban végrehajtandó intézkedési tervről (Magyar Közlöny 2020. évi 24. sz. 877.).

24 Utóbbi gondolat Patai Pétertől, a Pécsi Áldozatsegítő Központ koordinátorától származik.

URL3: *Tájékoztató a 2018. évi bűnözésről*. http://ugyeszseg.hu/pdf/statisztika/Tajekoztato_a_2018_evi_bunozesrol.pdf

URL4: *Fehér Gyűrű – Tevékenységünk*. <http://fehergyuru.eu/>

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Szijártó I. (2021). Állami áldozatsegítés: legjobb gyakorlatok a dél-dunántúli régióból. *Belügyi Szemle*, 69 (5), 799-816. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2021.5.5>